

Поштована колегинице Милошевић,

У протеклих неколико месеци примене важећег Посебног колективног уговора за државне органе, колеге судије, јавни тужиоци и заменици јавних тужилаца, указале су нам на више одредаба којима је прописано неједнако поступање за изабрана лица која немају положај државног службеника у односу на остале запослене. Како изабрана лица нису репрезентована у поступку доношења Посебног колективног уговора за државне органе, овим путем обраћамо се Вама са молбом да, с тим у вези, предложите измену Посебног колективног уговора за државне органе.

Наиме, супротно одредбама Устава (члан 21), Закона о раду (чл. 18. до 20) и Закона о забрани дискриминације, у случајевима исплате накнада плата у време коришћења годишњег одмора, накнада плате за време привремене спречености за рад, накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, као и накнаде штете за неискоришћени годишњи одмор, судије, јавни тужиоци и заменици јавних тужилаца (односно сва изабрана, именована и постављена лица) у неповољнијем су положају (дискриминисани су) у односу на државне службенике, јер се на њих не примењују одредбе Посебног колективног уговора за државне органе које су повољније од законских.

1. Накнада плате за време привремене спречености за рад

Законом о раду, који се примењује на изабрана, именована и постављена лица у одсуству посебног закона из члана 11. Закона о судијама и повољнијих права из Посебног колективног уговора, прописано је (чланом 115) да запослени има право на накнаду зараде за време одсуствовања са рада због привремене спречености за рад до 30 дана, и то:

- 1) најмање у висини 65% просечне зараде у претходних 12 месеци пре месеца у којем је наступила привремена спреченост за рад, с тим да не може бити нижа од минималне зараде утврђене у складу са овим законом, ако је спреченост за рад проузрокована болешћу или повредом ван рада, ако законом није друкчије одређено;
- 2) у висини 100% просечне зараде у претходних 12 месеци пре месеца у којем је наступила привремена спреченост за рад, с тим да не може бити нижа од минималне зараде утврђене у складу са овим законом, ако је спреченост за рад проузрокована повредом на раду или професионалном болешћу, ако законом није друкчије одређено.

Посебним колективним уговором за државне органе је прописан за запослене шири обим права у случају привремене спречености за рад. Тако, је чланом 33. прописано да запослени има право на 65% основне плате за месец у коме је одсуствовао због болести или повреде ван рада и 100% основне плате за месец у коме је одсуствовао због професионалене болести, повреде на раду или малигног обољења.

Неједнако поступање у погледу ширег обима права огледа се у чињеници да се:

- накнада зараде за време одсуствовања са рада због привремене спречености за рад рачуна: запосленом у односу на - основну плату за месец у коме је одсуствовао, а изабраним, именованим и постављеним лицима у односу на - просек последњих 12 месеци, као и да
- у случају малигних болести (првих 30 дана) запослени има право на 100% зараде, док изабрано, именовано и постављено лице то право нема, односно остварује право на накнаду зараде у висини 65% плате.

2. Накнада плата у време коришћења годишњег одмора

Слично је и са накнадом плате за време коришћења годишњег одмора. Тако запослени, док користи годишњи одмор и плаћено одсуство које му је одобрено према закону или Уговору, има право на накнаду плате која се обрачунава и исплаћује у истом износу као да је радио, као и ако није радио на дан празника који није радни дан или ако се одазвао на војну вежбу или на позив државног органа (члан 32. Посебног колективног уговора), док се накнада изабраним, именованим и постављеним лицима рачуна као просек претходних 12 месеци (члан 114. став 1. Закона о раду).

Та неједнакост производи последицу да је, у случају када је изабрано, именовано или постављено лице било одсутно због привремене спречености за рад у години која претходи времену коришћења годишњег одмора, затим у случају када користи годишњи одмор у два дела, или у месецу у коме је више празничних дана, као и када долази до раста (а не пада) плата, одредба по којој се накнада рачуна као просек за 12 месеци неповољнија у односу на одредбу по којој се накнада рачуна у пуном износу, као да је запослени радио.

3. Накнада штете за неискоришћени годишњи одмор

Неједнакост из тачке 2. производи последице и у случају када изабраном, именованом или постављеном лицу, које није искористило годишњи одмор, престане радни однос.

Законом о раду (члан 76) прописано је да је послодавац дужан, у случају престанка радног односа, да запосленом који није искористио годишњи одмор у целини или делимично, исплати новчану накнаду уместо коришћења годишњег одмора, у висини просечне зараде у претходних 12 месеци, сразмерно броју дана неискоришћеног годишњег одмора. Међутим, запослени у оваквом случају има право на накнаду од 100% плате, јер је Посебним колективним уговором прописано (члан 15) да запослени, ако у случају престанка радног односа не искористи годишњи одмор, има право на новчану накнаду уместо коришћења годишњег одмора у висини 100% плате коју је остварио у претходних 12 месеци, сразмерно броју дана неискоришћеног годишњег одмора (став 1) и да се право из става 1. овог члана утврђује и исплаћује у складу са решењем послодавца, у року од 30 дана од престанка радног односа (став 2).

4. Накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора

Услед недостатка прописа који уређују права из радног односа изабраних лица, за остваривање права на накнаду трошкова за исхрану у току рада (топли оброк) и регреса за коришћење годишњег одмора ових лица, примењује се одредба члана 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду,

које прописују да запослени има право на накнаду трошкова за топли оброк и регрес у складу са општим актом. С обзиром да је чланом 48. Посебног колективног уговора за државне органе предвиђено да ће запослени остварити ова права ако се за такву врсту трошкова стекну услови у буџету Републике Србије, неопходно је проширити дејство наведене одредбе Колективног уговора и на изабрана, именована и постављена лица, јер ће у супротном ова лица бити у неповољнијем положају у односу на државне службенике и намештенике, а и биће им потпуно онемогућено остваривање законског права које је потребно ближе разрадити Посебним колективним уговором као општим актом.

Друштво судија Србије и Удружење јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца Србије стога предлажу да потписници Посебног колективног уговора за државне органе закључе Анекс Посебног колективног уговора којим би проширили дејство чл. 15., 32., 33. и 48. Посебног колективног уговора за државне органе и на изабрана, именована и постављена лица у државном органу који немају положај државног службеника или намештеника.

У том смислу, Анексом Посебног колективног уговора за државне органе требало би да буде допуњен члан 2. став 3. Посебног колективног уговора за државне органе ("Службени гласник РС", број 38/19) тако да би исти гласио:

"Изабрана, именована и постављена лица у државном органу који немају положај државног службеника или намештеника остварују право на плаћено одсуство, неплаћено одсуство, солидарну помоћ, јубиларну награду, новогодишњи поклон, минули рад, дужину годишњег одмора, накнаду плате за време коришћења годишњег одмора, накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор, накнаду плате за време привремене спречености за рад, накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, сходно одредбама Уговора."

Надамо се да ћете имати разумевање за ову нашу молбу и успех у преговорима.

С колегијалним поздравом и уважавањем,

Снежана Бјелогрић
председник Друштва судија Србије

Лидија Комлен Николић
председник председништва
Удружења јавних тужилаца
и заменика јавних тужилаца Србије

